

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 12-05-22867 בראל נ' אשכנזי ואח'

בפני כב' השופטת אורלי מור-אל

עופרי בראל

תובעת

נגד

1.דנה אשכנזי
2.דנה אשכנזי בע"מ

נתבעת

פסק דין

בפני תביעה שהתובעת הכתירה אותה כ"תביעה קטנה בגין הפרת זכויות יוצרים", לטענת התובעת, היא צלמת אופנה אשר נשכרה על ידי הנתבעת 1, שהינה בעלת רשת חנויות אפנה, ביום 28/7/11, לצלם צילומי קולקציה וזאת בסטודיו של הנתבעת. בין הצדדים לא נכרת הסכם כתוב, אולם סוכם בעל-פה, כי בעבור עלות יום הצילומים, ישולם לצלמת סך של 1,500 ₪ בתוספת מע"מ.

למן תחילת הצילומים, כך טענה התובעת, עוזרותיה של הנתבעת, כמו גם הנתבעת הביעו חוסר שביעות רצון מהצילומים. התובעת טענה, כי עוד טרם עריכת התמונות על ידי הנתבעת, ביקשה הנתבעת את הצילומים בדחיפות, על מנת שתוכל להשתמש בהם במהרה. התובעת העבירה על גבי דיסק את התמונות לנתבעת ביום 6/8/11.

יום לאחר מסירת התמונות, כך טענה התובעת, צלצלה נציגת הנתבעת לתובעת, באמצעות עוזרתה וטענה כי התמונות לא טובות ולא ניתן לעשות בהן מאומה וכי אין בדעת הנתבעת לשלם בעבורן. התובעת הייתה, לטענתה, במצב של עוגמת נפש רבה ומסרה, כי היא מוכנה לוותר על שכרה, בתנאי שלא יעשה שימוש בתמונות והצדדים סיכמו, לטענתה, בכך.

התובעת מוסיפה וטוענת, כי לתדהמתה עשתה הנתבעת שימוש בתמונות בדרך של הדבקת התמונות על חלונות החנויות ובחנויות, שימוש באתר הנתבעת, ובפייסבוק וזאת ללא רשות ותוך הפרת זכויות היוצרים של התובעת בתמונות. וחמור מכך, כך נטען, הדבר נעשה מבלי לתת קרדיט לתובעת כמי שצילמה את התמונות תוך הפרת זכויותיה המוסריות וזאת על מנת להסתיר את השימוש בצילומים. התובעת צרפה לכתב תביעתה ואף הראתה בדיון, מבחר צילומים מתוך דפי הפייסבוק של הנתבעת, תמונות המודבקות על חנותה, וכן תמונה שפורסמה בכתבה בעתון, בה נכתב מתחת לתמונה "דנה אשכנזי, יח"צ", מבלי לתת קרדיט לתובעת.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 12-05-22867 בראל נ' אשכנזי ואח'

התובעת לפיכך טענה, כי הנתבעת ביקשה להונות אותה, לגזול את התמונות, ולעשות בהן שימוש מבלי לשלם לתובעת תוך הפרת זכויות היוצרים וזכויותיה המוסריות של התובעת, בטענה כי התמונות אינן טובות. התובעת אף שלחה לנתבעת מכתב התראה מעו"ד שלא זכה לתגובה.

התובעת טוענת, כי על פי חוק זכות יוצרים התשס"ח-2007 (להלן: "**חוק זכות יוצרים**"), העברת הזכויות בתמונות יכולה להיעשות רק בכתב, והיא מעמידה את תביעתה על סעי' 56 לחוק הקובע פיצוי של 100,000 ₪, אולם מצמצמת תביעתה ל- 30,000 ₪ בשל סמכותו המוגבלת של בית משפט לתביעות קטנות.

הנתבעות לא טרחו להגיש כתב הגנה, אולם מסרו לבית המשפט במעמד הדיון שני דפים מודפסים שאינם חתומים, הנושאים את הכותרת "**תגובה לאימות בין חברת דנה אשכנזי בע"מ לצלמת עופרי בראל**".

הנתבעת-1 שהתייצבה לדיון, בחרה שלא להשאר לדיון גופו, לנוכח עובדה ששעת הדיון התאחרה בשל עומס הדיונים והותירה את הגנתה בידי נציגתה הגב' ענת סדן.

במסמך הכתוב הכבירו הנתבעות טענות לעניין חוסר מקצועיותה של התובעת ולכך כי גרמה להן נזקים. לטענת הנתבעות, הכבירה התובעת לעשות כאשר מתוך כל התמונות שצילמה בחרה להעביר רק מקצת התמונות, ולא את כולן כפי שציפו הנתבעות לקבל. לטענת הנתבעות, נסיון לשכנע את התובעת עלה בתוהו. לדברי נציגת הנתבעת, הגב' סדן ישבה שעות רבות עם מעצב גרפי לחיפוש פתרון לנוכח הצילום הבלתי מוצלח, ואף נטען כי רק מתוך חמלה לא תבעו הנתבעות את התובעת. לפי הטענה, שלא הוכחה, כבר לאחר חודשיים צולם קטלוג חדש. הגב' סדן טענה, כי בכל פרסום עיתונאי או כתבה פורסם שם הצלמת. בדיון בפני, לא הכחישה הגב' סדן, כי נעשה שימוש נרחב בתמונות כפי שתואר על ידי התובעת, אך שבה וטענה, כי התובעת בהתנהלותה ובסירובה להעביר את הדיסק עם כל התמונות כולן, גרמה לנתבעות נזק, לטענתה: "**בכל פעם שאנחנו עושים קטלוג זה מיועד למטרת פרסום, בפייסבוק, באתר שלנו. לא בנינו אתר לתמונות, יש לנו אתר אנחנו מחדשים אותו.... אין לי בעיה לשלם את הכסף, אבל שלא תחליט בשבילי אילו תמונות טובות ואלו לא. אני משלמת בעבור כל התמונות ולא בעבור מה שהיא סיננה. אני מודה שעשינו בהן שימוש**" (עמ' 2 שורות 7-16).

דיון והכרעה

שמעתי את עדותן של התובעת ונציגת הנתבעות, ובאתי לידי מסקנה ברורה כי הנתבעות נהגו באופן בלתי ראוי בתובעת, תוך הפרת ההסכם ביניהן, כאשר הלכה למעשה, ההסכם בוטל בהסכמת הצדדים, אולם הנתבעות בחרו לעשות בכל זאת שימוש בתמונות, בניגוד למוסכם.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 12-05-22867 בראל נ' אשכנזי ואח'

הצדדים לא טרחו לעגן הסכם כתוב ביניהם, אך מעדות הצדדים, ועדות התובעת עצמה עלה באופן ברור, כי ככל שהיה משולם לה כספה, הייתה מסתפקת בכך. שכן, כל שסוכם בין הצדדים הוא תשלום של 1,500 ₪ בעבור יום צילומים, כאשר פרטים נוספים כמו מספר התצלומים, מה בדיוק יועבר לידי הנתבעות – הצילומים המקוריים או תצלומים מסוננים, איזה שימושים יכולות לעשות הנתבעות בצילומים, וכיצד תשמר זכות היוצרים וזכותה המוסרית של התובעת, אם בכלל לא סוכמו. אין אלא לתמוה על שני הצדדים, שלא ראו לסכם פרטים כה מהותיים בעסקה מסוג זה.

מעדותה של התובעת עצמה בדיון ניתן להסיק, כי לו היו עומד ההסכם בעינו, הרי שלנתבעות היתה עוברת הבעלות בתמונות וניתנת הרשאה הבלתי מוגבלת ובלתי מותנית לשימוש בצילומים, ובלבד שישמרו על זכותה המוסרית.

התובעת עמדה בעסקה היא צילמה יום צילומים, אולי לא לשביעות רצון המלאה של הנתבעות, אולם הצילומים לבסוף אכן בוצעו. בתום הצילומים התגלעה מחלוקת בין הצדדים, בעוד הנתבעות רצו את התמונות כולן, התובעת סרבה להעביר את כל התמונות והעבירה רק את חלקן, לאחר סינון. לאחר שקיבלו הנתבעות את התמונות שהועברו, הודיעו לתובעת, כי לא ניתן לעשות בהן שימוש, ולפיכך לא ישולם שכרה, התובעת השלימה עם הגזירה בתנאי שלא יעשה שימוש בצילומים. בכך התגבשה בין הצדדים הסכמה חדשה, לפיה למעשה, ההסכם בוטל, כל צד נושא בנזקיו, התובעת אינה מקבלת את כספה והנתבעות לא עושות שימוש בצילומים. משכך, הבעלות בתמונות לא עברה לידי הנתבעות ונותרה בידי התובעת.

הגב' סדן שהייתה זו שניהלה את השיג ושיח עם התובעת לא הכחישה את טענת התובעת, כי הודיעה לה שלא ישולם שכרה וכי נאמר לה שלא יעשה שימוש בצילומים. יש לציין כי במסמך בכתב שהגישו הנתבעות הדגישו בעליל, כי "חברת דנה אשכנזי שקלה לבצע במידי יום צילום נוסף, למרות ששילמה כבר באותו היום לכל המצויינים לעיל שסיימו את עבודתם" – טענה זו שבה ומוכיחה, כי בזמן אמת, הנתבעות אכן ביטלו את ההסכם עם התובעת ושקלו לצלם בשנית, אך כפי שהסבירה הגב' סדן בדיון וכפי שהוסבר במסמך בכתב בשל לוח הזמנים הצפוף, הדבר לבסוף לא נעשה.

בהתאם לחוק החוזים, חלק כללי חוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973, סעי' 20 "ביטול החוזה יהיה בהודעת המתקשר לצד השני תוך זמן סביר לאחר שנודע לו על עילת הביטול, ובמקרה של כפיה - תוך זמן סביר לאחר שנודע לו שפסקה הכפיה". במקרה דנן, מעדותם של שני הצדדים עולה, כי לכשקיבלו הנתבעות את התמונות, הודיעו לתובעת כי לא ישולם לה כספה, והצדדים הסכימו שלא יעשה שימוש בתמונות. בכך בוטל החוזה.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 12-05-22867 בראל נ' אשכנזי ואח'

כפי שהעידה התובעת, לו היחסים בין הצדדים היו מסתיימים בשלב זה, לכאורה לא הייתה לה כל טענה.

העובדה שהוכחה בפני, ללא כל שמץ של ספק, הינה, כי בפועל חרף העובדה שהובטח לתובעת שלא יעשה כל שימוש בתמונות, נעשה שימוש מלא ואינטנסיבי בתמונות – בקטלוג, באינטרנט ובחנויות וזאת, מבלי לשמור על זכות היוצרים וזכותה המוסרית של התובעת בתמונות. התובעת הציגה לי את התמונות שצילמה לעומת התמונות שפורסמו וניתן לראות כי מדובר באותן תמונות ממש שלא שונו בדבר וחצי דבר. אין ספק, כי הנתבעות והגב' סדן הפרו את התחייבותן לתובעת, כי לא יעשה שימוש בתמונות.

כפי שהתרשמתי מהמסמך שהוצג ככתב הגנה מטעם הנתבעות, כמו גם מעדותה של הגב' סדן, הנתבעות נהגו בתובעת בהתנשאות ובזלזול, תוך הפרה חמורה של זכויותיה והימנעות מכוונת מלצרף את שמה כמי שצילמה את התמונות.

המחלוקת הבסיסית בין הצדדים בעניין הקניין הרוחני, היא שאלת הבעלות בזכויות היוצרים בצילומים. אם זכויות היוצרים הם בידי הנתבעות, ברי כי לא ניתן לטעון כנגדן על הפרת זכויות אלה (להבדיל מהזכות המוסרית) ובמקביל אין הדבר פוטר את הנתבעות מאחריותן להפרת ההסכם עם התובעת. אם זכויות היוצרים בצילומים הם בידי התובעת דווקא, ויקבע כי ההרשאה הבלתי מוגבלת ובלתי מותנית לשימוש בצילומים, שניתנה לנתבעות בוטלה, הרי שראוי וניתן לחייב את הנתבעות בהפרת זכות היוצרים של התובעת כמו גם זכותה המוסרית.

לעניין זה קובע סעי' 35 (א) לחוק זכות יוצרים, כי **"יצירה שנוצרה לפי הזמנה, הבעלים הראשון של זכות היוצרים בה, כולה או חלקה, הוא היוצר, אלא אם כן הוסכם אחרת בין המזמין והיוצר במפורש או במשתמע"**.

במקרה דנן, מדובר ביצירה שנוצרה לפי הזמנה, לכאורה, התובעת הייתה הבעלים, אלא שהוסכם אחרת בין הצדדים בהסכם ביניהם, שתמורת 1,500 ₪ תועבר הבעלות ותנתן הרשאה לשימוש בתמונות, בכפוף לזכותה המוסרית של התובעת. יחד עם זאת, כפי שהוכח, החוזה בין הצדדים בוטל מחמת הפרתו הנטענת – בוטל בהתנהגות הכוחנית של הנתבעות שהודיעו לתובעת כי לא ישלמו את שכרה, ובהסכמת הצדדים שלא לעשות שימוש בתמונות.

בנסיבות אלה, משאין הסכם בין הצדדים והבעלות נותרה בידי התובעת, פונה התובעת אל המישור הקניין הרוחני ודורשת בעניין שימוש בצילומים, פיצוי בסך 30,000 ש"ח בגין הפרת זכות היוצרים שלה בתמונות.

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 12-05-22867 בראל נ' אשכנזי ואח'

במקרה דנן הנתבעות אחזו בחבל בשני קצותיו, גם לא שילמו את שכרה של התובעת, גם עשו שימוש נרחב בתמונות, גם פגעו בזכות היוצרים ובזכות המוסרית של התובעת.

זכות היוצרים ביחס ליצירה היא הזכות הבלעדית לעשות ביצירה, או בחלק מהותי ממנה, פעולה, אחת או יותר מאלו המפורטים בחוק בהתאם לסוג היצירה, לרבות העתקה, פרסום, העמדה לרשות הציבור וכיוצ"ב (סעי' 11 לחוק זכות יוצרים).

הזכות המוסרית ביחס ליצירה היא בין היתר זכות היוצר כי שמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין (סעיף 46 לחוק זכות יוצרים).

במקרה דנן, נוכח כלל הנסיבות שהוכחו, ולנוכח ביטול החוזה בין הצדדים, הפרו הנתבעות את זכות היוצרים והזכות המוסרית של התובעת ביחס ליצירה.

סעיף 56 לחוק זכות יוצרים קובע כי מקום שהופרה זכות יוצרים או זכות מוסרית, רשאי בית המשפט, על פי בקשת התובע, לפסוק לתובע בשל כל הפרה, פיצויים בלא הוכחת נזק בסכום שלא יעלה על 100,000 ₪. בקביעת הפיצויים רשאי בית המשפט בין היתר לשקול את השיקולים הבאים:

- (1) היקף ההפרה;
- (2) משך הזמן שבו בוצעה ההפרה;
- (3) חומרת ההפרה;
- (4) הנזק הממשי שנגרם לתובע, להערכת בית המשפט;
- (5) הרווח שצמח לנתבע בשל ההפרה, להערכת בית המשפט;
- (6) מאפייני פעילותו של הנתבע;
- (7) טיב היחסים שבין הנתבע לתובע;
- (8) תום לבו של הנתבע.

כאמור, בהתאם לראיות והעובדות שהוכחות, הנתבעות לא קיבלו לידן את הבעלות בצילומים, ועשו בהן כשלהן, הן ציינו את שמה של התובעת בצילומים רק לעיתים רחוקות. נציגת הנתבעת העידה שהן נוהגות לתת קרדיו מעת לעת לפי שיקול דעתן הבלעדי, וכי בכתבות ניתן קרדיט, אך התובעת הגישה לי תמונה מכתבה בה לא ניתן הקרדיט, אלא נרשם תחת התמונה "דנה אשכנזי – יח"צ".

לא בנמצא עיגון חוזי או בדין, כי קיימת לנתבעות זכות שלא לתת קרדיט על התצלומים, גם אם אניח, כי הזכויות הכלכליות שבצילומים הן בבעלותן. ויודגש, הזכות המוסרית ובכלל זה הזכות לקרדיט, היא נפרדת מהזכות הכלכלית והיא עומדת למחבר אף לאחר שהזכות החומרית, כולה או מקצתה, הועברה לאחר. כך קובע במפורש סעי' 45 (ב) לחוק זכות יוצרים הקובע כי הזכות המוסרית היא אישית ואינה ניתנת להעברה, והיא תעמוד ליוצר אף אם אין לו ביצירה זכות יוצרים או אם העביר את זכות היוצרים ביצירה, כולה או חלקה, לאחר (ראה: ת.א. 52729/06 **הלפרין יעקב נ' ג.ל.**

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 12-05-22867 בראל נ' אשכנזי ואח'

קוטור בע"מ (פורסם בפדאו"ר), פסקה 76, המפנה ש' פרזנטי, דיני זכויות יוצרים, כרך ב' מהדורה שניה, עמ' 850).

כאמור, בענייננו, מדובר בהפרה משמעותית של זכות היוצרים והזכות המוסרית, וגם אם אקבל את טענת הנתבעות שמדובר היה בפרק זמן של חודשיים ימים, הרי שמדובר בפרק זמן משמעותי, בו נגזל מן הנתבעת, הקרדיט על יצירותיה, כמו גם תשלום בעבור זכות היוצרים שלה.

יחד עם זאת, מתוך הראיות והטענות שנשמעו בפני, ברור, כי תביעה זו לא הייתה באה לעולם אילולא נמנעו הנתבעות מלשלם את מלוא שכרה של התובעת. אין באמור כדי לגרוע מחשיבותה של זכות יוצרים ביצירה כלשהי, לרבות ביצירה מסוג צילום, אולם לא אוכל להתעלם מהנסיבות הקונקרטיות של התיק, והסכמת הצדדים כפי שהוכחה – כי הבעלות בצילומים הייתה עוברת לתובעות לו היו נושאות בשכרה של הנתבעת בסך 1,500 ₪, וכל שהיה נותר לדון בו הוא הפרת זכותה המוסרית של התובעת, ויתכן שגם עניין זה היה נמנע.

בנסיבות העניין, אני רואה להעמיד את הפיצוי לתובעת בגין הפרת זכות היוצרים שלה והזכות המוסרית על התמונות, על סכום של 15,000 ₪, בצירוף הוצאות משפט בסך 400 ₪. סכום זה מבטא מחד את חומרת ההפרה, ומתחשב מאידך בטיב ההסכמה הראשונית בין הצדדים, וזאת כאשר לעמדת הנתבעות היה מדובר בלמעלה מ- 40 תמונות, והתובעת טענה כי מדובר בכ- 60 תמונות, וכאשר המדובר בהפרה שנעשתה במספר אופנים, בקטלוג, בחנויות, בפייסבוק, בכתבות עיתונאיות וכיוצ"ב.

הסכומים הנ"ל ישולמו בתוך 30 ימים, שאם לא כן, ישאו הפרשי הצמדה וריבית עד מועד התשלום בפועל.

לצדדים נתונה הזכות להגיש בקשת רשות ערעור בבית המשפט המחוזי בתוך 15 ימים.

ניתן היום, ו' אב תשע"ב, 25 ביולי 2012, בהעדר הצדדים.

אורלי מור-אל, שופטת

בית משפט לתביעות קטנות בתל אביב - יפו

ת"ק 12-05-22867 בראל נ' אשכנזי ואח'

1
2